

REMISSYTTRANDE

2020-12-21

FRA beteckning
3.2:4012/20:2Infrastrukturdepartementet
103 33 StockholmEr handläggare
Sumbat Daniel SarkisErt datum
2020-09-24Er beteckning
I2020/02346FRA handläggare
Kári Ólafsson

FRA föreg. datum

FRA föreg. beteckning

Öppna data-utredningens huvudbetänkande Innovation genom information,
SOU 2020:55

Försvarets radioanstalt (FRA) har – från de utgångspunkter myndigheten har att beakta – följande synpunkter på det remitterade betänkandet. FRA:s synpunkter följer betänkandets disposition.

8.3.3 Lagen ger inte rätt att få tillgång till information (s. 134 f.) samt 11.3.2 Offentlig aktörer bör göra informationen tillgänglig på eget initiativ (s. 192 f.)

FRA instämmer i utredningens slutsats att den föreslagna lagen inte bör ge rätt till information samt att tillgängliggörande av information – utöver sådan information som görs tillgänglig genom begåran enligt tryckfrihetsförordningen – endast ska ske på frivillig basis.

11.4.3 Befintliga format och språkversioner (s. 202 f.)

Enligt artikel 5.1 EU:s öppna data-direktiv anges bl.a. följande.

[...] offentliga myndigheter och offentliga företag [ska] göra sina handlingar tillgängliga i befintliga format och språkversioner samt, *om möjligt och lämpligt*, på

FRA

Error! Use the Home tab to apply Datum to the text that you want to appear here.

elektronisk väg, i format som är öppna, maskinläsbara, tillgängliga, sökbara och som kan vidareutnyttjas, tillsammans med tillhörande metadata”.¹

Utredningens förslag om att befintlig format ska tillhandahållas går längre än vad som krävs enligt direktivet. Innebörden av utredningens förslag är att myndigheter vid utlämnade av allmän handling efter en begäran enligt tryckfrihetsförordningen kommer att bli skyldiga att lämna en handling i elektronisk form även när det inte är möjligt och lämpligt. FRA avstyrker därför utredningens förslag i denna del.

Visserligen föreslås ett undantag om det är olämpligt att tillgängliggöra information i befintligt format med hänsyn till skyddet av personuppgifter eller om det i annan författning anges att information inte får tillhandahållas i visst format. Enligt FRA:s mening är undantaget för snävt och bör utvidgas till att gälla generellt vid en begäran om allmän handling enligt tryckfrihetsförordningen om det är olämpligt att lämna handlingen i elektronisk form. Konsekvensen av utredningens förslag i denna del har inte utretts tillräckligt.

Att förslaget inte är tillräckligt utrett illustreras av de svårigheter som förslaget riskerar att föra med sig vid sekretessprövning vid en begäran av allmän handling. En allmän handling som är elektronisk² innehåller typiskt sett informationsinnehåll, teknisk information som möjliggör att informationsinnehållet kan läsas, avlyssnas eller uppfattas på annat sätt, samt i förekommande fall metadata. Den tekniska informationen samt metadatan är oftast dold för en vanlig användare varför det blir svårt och tidskrävande att bedöma vilken information som omfattas av begäran och som riskerar att lämnas ut vid en begäran om allmän handling. Detta försvårar eller i värsta fall omöjliggör den sekretessprövning som ska föregå ett utlämnande av allmän handling, vilket i sin tur leder till en ökad risk för att information som omfattas av sekretess oavsiktligt lämnas ut, se även nedanstående avsnitt.

17 Skydd för information (s. 349-365)

Även om FRA inte har någon erinran mot att offentliga aktörer i lagen uppmanas att göra information tillgänglig på eget initiativ (se avsnitt 11.3.2 s. s. 192 f.) vill FRA lyfta

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv(EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (omarbetning). Kursiveringen är FRA:s.

² Alltså en upptagning enligt tryckfrihetsförordningens begreppsapparat.

FRA

Error! Use the Home tab to apply Datum to the text that you want to appear here.

fram problematiken med aggregerad information. På sätt som utredningen beskriver, s. 355 ff., kan enskilda uppgifter som i sig är ohemliga i sammanställd form omfattas av sekretess enligt OSL. Det är ofta mycket svårt för verksamhetsutövare att bedöma om aggregerad information kan omfattas av sekretess. Det kan även vara svårt för verksamhetsutövare att identifiera enskilda uppgifter som omfattas av sekretess. Vidare kan det inte uteslutas att tillgängliggörande av okänslig information från två olika myndigheter tillsammans omfattas av sekretess enligt OSL. Försiktighet bör därför iaktas innan stora mängder information görs tillgänglig från myndigheter på frivillig basis.

I betänkandet behandlas frågan om det i den föreslagna lagen bör införas krav på samråd med samordnande myndighet innan information görs tillgänglig för att motverka risken att aggregerad information som omfattas av sekretess röjs. Utredningens slutsats är att något sådant samråd inte ska införas. FRA vill i detta hänseende erinra om de förändringar som gjorts i säkerhetsskyddslagen avseende överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet.³ Från och med årsskiftet blir det ett striktare förfarande med samrådsskyldighet vid överlåtelse av bl.a. lös egendom som har betydelse för Sveriges säkerhet. Det kan ifrågasättas om inte lämnande av information med stöd av lagförslaget i betänkandet kan utgöra överlåtelse samt om inte informationen kan utgöra lös egendom. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör det därför klargöras om reglerna om samråd vid överlåtelse av lös egendom enligt säkerhetsskyddslagen kan omfatta lämnande av information enligt lagförslaget i förevarande betänkande.

Allmänt om FRA

FRA är en myndighet med ca 800 anställda som bedriver informationssäkerhetsverksamhet och försvarsunderrättelseverksamhet.

FRA ska ha hög teknisk kompetens inom informationssäkerhetsområdet. FRA får efter begäran stödja sådana statliga myndigheter och statligt ägda bolag som hanterar information som bedöms vara känslig från sårbarhetssynpunkt eller i ett säkerhets- eller försvarspolitiskt hänseende. FRA ska särskilt kunna stödja insatser vid nationella kriser med it-inslag, medverka till identifiering av inblandade aktörer vid it-relaterade hot mot samhällsviktiga system, genomföra it-säkerhetsanalyser, och ge annat tekniskt stöd.

³ Ändringarna i säkerhetsskyddslagen infördes den 26 november 2020 genom lagen (2020:1007) om ändring i säkerhetsskyddslagen (2018:585). Se proposition Åtgärder till skydd för Sveriges säkerhet vid överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet (prop. 2020/21:13).

FRA

Error! Use the Home tab to apply Datum to the text that you want to appear here.

Vidare bedriver FRA – efter inriktning från regeringen, Regeringskansliet, Försvarsmakten, Säkerhetspolisen och Nationella operativa avdelningen inom Polismyndigheten – försvarsunderrättelseverksamhet till stöd för svensk utrikes, säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet. Verksamheten fullgörs genom inhämtning, bearbetning och analys av information samt delgivning av underrättelser till berörda myndigheter. För att kunna bedriva försvarsunderrättelseverksamhet krävs en omfattande utvecklingsverksamhet.

Uppgifter rörande FRA:s verksamhet omfattas till stora delar av sekretess enligt bl.a. 15 kap. 2 § och 18 kap. 8 § OSL. För uppgifter i allmän handling rörande underrättelseverksamhet gäller sekretess i 95 år.

I detta ärende har t.jf. avdelningschefen Alexandra Lindgren beslutat. I den slutliga handläggningen har också juristen Kári Ólafsson (avd V) deltagit, tillika föredragande.

Försvarets radioanstalt

Alexandra Lindgren

Kári Ólafsson

Sändlista

För kännedom

Försvarsdepartementet/Sund

Försvarsdepartementet/Rättssekretariatet

Internt FRA

GD

ÖD

Chefsjuristen

Biträdande chefsjuristen

C Plan